

та фінансова допомога, 5) створення, відновлення, заміна документів, що посвідчують особу, 6) надання інформації про права, їх захист, поради та представництво інтересів, 7) психосоціальна підтримка та консультування, 8) підтримка, орієнтована на жінок, 9) послуги для дітей, постраждалих від насильства, 10) служби для дітей, постраждалих від насильства, 11) інформування про послуги в громаді, 12) просвітницька робота, 13) допомога в розвитку економічної незалежності та самостійності (Social Services, 2015).

Таким чином, детальний опис засад та підходів до організації допомоги постраждалим, а також перелік послуг, які повинні забезпечувати профільні служби, орієнтуючись на міжнародні стандарти, може стати дієвим інструментом для українського суспільства в розробці ефективної системи запобігання та подолання насильства щодо жінок та дітей.

Список використаних джерел:

1. Overview and introduction (2015). *Module #1. Essential Services Package for Women and Girls Subject to Violence: Core Elements and Quality Guideline*. <https://www.unfpa.org/sites/default/files/resource-pdf/Essential-Services-Package-Module-1-en.pdf>
2. Health (2015). *Module #2. Essential Services Package for Women and Girls Subject to Violence: Core Elements and Quality Guideline*. <https://www.unfpa.org/resources/essential-services-package-women-and-girls-subject-violence-module-2-0>
3. Justice and Policing (2015). *Module #3. Essential Services Package for Women and Girls Subject to Violence: Core Elements and Quality Guideline*. <https://www.unfpa.org/resources/essential-services-package-women-and-girls-subject-violence-module-3>
4. Social Services (2015). *Module #4. Essential Services Package for Women and Girls Subject to Violence: Core Elements and Quality Guideline*. <https://www.unfpa.org/resources/essential-services-package-women-and-girls-subject-violence-module-4>
5. Savchuk O. (2018). *Intervention for Ukrainian Women and Children Exposed to Intimate Partner Violence*. In Sandra A. Graham-Bermann (Ed.), *Cultural Considerations in Intervention with Women and Children Exposed to Intimate Partner Violence* (pp.187-209). New York: Nova Science Publishers.

Якнюнас Є.Є., студентка МП-2 кафедри

Школа соціальної роботи, факультету соціальних наук

і соціальних технологій НаУКМА

ncc.in.ua@gmail.com

Науковий керівник: **Гусак Н.Є.**, канд. соціол. наук., доцент,

Національний університет «Києво-Могилянська академія»

gusakny@ukma.edu.ua

УЯВЛЕННЯ СОЦІАЛЬНИХ ПРАЦІВНИКІВ ПРО МЕЖІ В РЕАЛІЗАЦІЇ ПРАВА ДИТИНИ НА УЧАСТЬ У ПРИЙНЯТТІ РІШЕНЬ

Сучасною вимогою до соціальних працівників є необхідність розглядати дитину у якості суб'єкта прийняття життєво важливих рішень, спроможного висловлювати свої міркування й очікування, а не об'єкта втручання з боку батьків чи інших осіб. Через реалізацію свого права на участь у цьому процесі діти можуть повідомити дорослих про те, що їх турбує й озвучити власні потреби. В багатьох європейських країнах соціальні працівники є ключовими агентами, які забезпечують реалізацію права дитини на участь в прийнятті рішень (Кошер, 2019). Однак діти не завжди можуть повною мірою скористатися цим правом не лише через свій вік, але й через неготовність соціальних працівників сприяти цьому процесу. У тезах обговорюється уявлення соціальних працівників про межі в реалізації права дітей на участь в прийнятті рішень стосовно свого життя.

Участь — це активне залучення дітей до прийняття рішень в питаннях, що безпосередньо їх стосуються (Гавличек, 2018). Результати досліджень доводять, що більш ефективними є інтервенції, базовані на потребах, які були озвучені самими ж дітьми (Кеннан, 2018). Ряд науковців (Делгадо, 2017; Віз, 2010; Кошер, 2019; Альфандарі, 2017; Біджвельд, 2019; Лісон, 2007) вивчали погляди соціальних працівників на ідею участі дітей у прийнятті рішень, її зміст, можливості та обмеження. З одного боку, дослідження підтверджують, що працівники соціальної сфери визначають участь дитини у прийнятті рішень як невід'ємне право (Делгадо, 2017). З іншого боку, вони нерідко вдаються до протекціонізму й обмежують реалізацію права дітей на рівноправну участь у цьому процесі (Віз, 2010). Так, соціальні працівники намагаються захистити дитину, займаючи позицію рятівника (Кошер, 2019; Альфандарі, 2017), який вважає своїм пріоритетом, насамперед, захист дітей, створення для них безпечного середовища, а не підтримку ідеї участі (Біджвельд, 2019). Лісон (2007) підтвердив, що в ролі рятівника соціальні працівники намагаються вберегти дитину від помилок чи не допустити прийняття неправильних рішень. Результати дослідження Кошера і колег (2019) свідчать про те, що соціальні працівники вважають за доцільне обмежувати участь дітей в ситуаціях, де є ризик виникнення загрози їх добробуту (наприклад, коли, на їхню думку, інформація щодо якоїсь ситуації може нанести травму дитині). Так, коли добробут та безпека дітей ставляться під загрозу, соціальні працівники, зазвичай, менш активно підтримують ідею участі (Кошер 2019).

Соціальні працівники мають перейти від позиції “врятувати” до ідеї “не нашкодити” дитині. Діти мають право на інформацію, яку необхідно подати таким чином, щоб це їм не зашкодило. Загалом, протекціоністський підхід соціальних працівників може бути бар'єром в реалізації права дитини на участь щодо прийняття рішень. Подальші дослідження мають бути спрямовані на вивчення точки зору соціальних працівників щодо участі дітей у прийнятті

рішень в українському контексті. Дітей необхідно розглядати як учасників процесу прийняття рішень, які мають відповідні права нарівні з дорослими.

Список використаних джерел:

1. Alfandari, R. (2017). Evaluation of a national reform in the Israeli child protection practice designed to improve children's participation in decision-making. *Child and Family Social Work*, 22, 54–62. <https://doi.org/10.1111/cfs.12261>
2. Delgado, P., Pinto, V. S., Carvalho, J. (2017). Attitudes and decision-making in the child protection system: A comparison of students and professionals. *Criminology & Social Integration Journal*, 25(2), 2–14.
3. Havlicek J. (2018). Youth participation in foster youth advisory boards: Perspectives of facilitators. *Children and Youth Services Review*, 84, 255–270. <https://doi.org/10.1016/j.childyouth.2017.12.016>
4. Kennan D., Brady B., Forkan C. (2018). Space, Voice, Audience and Influence: The Lundy Model of Participation (2007) in Child Welfare Practice. *Practice Social Work in Action*, 1–14. <https://doi.org/10.1080/09503153.2018.1483494>
5. Kosher H, Ben-Arieh A. (2019). Social workers' perceptions of children's right to participation. *Child & Family Social Work*. 1–10. <https://doi.org/10.1111/cfs.12685>
6. Leeson, C. (2007). My life in care: Experiences of non-participation in decision-making processes. *Child and family Social Work*, 12, 268–277. <https://doi.org/10.1111/j.1365-2206.2007.00499.x>
7. van Bijleveld, GG, Bunders-Aelen, JFG, Dedding. (2019). Exploring the essence of enabling child participation within child protection services. *Child & Family Social Work*. 1– 8. <https://doi.org/10.1111/cfs.12684>
8. Vis, S.A., Holtan, A. and Thomas, N. (2012). Obstacles for child participation in care and protection cases—why Norwegian social workers find it difficult. *Child Abuse Rev.*, 21, 7–23. <https://doi.org/10.1002/car.1155>